

طراحی فضاهاى شهری

ترم دوم سال تحصیلى ۱۴۰۴-۱۴۰۵

مدرس : دکتر پوریا احمدیان

تفاوت معماری و شهرسازی

معماری: مقیاس خرد (تک بنا)

شهرسازی: مقیاس کلان (فرآیند میان رشته ای علوم اجتماعی، اقتصاد، محیط زیست، معماری، معماری منظر، عمران، گرافیک، مدیریت شهری، زمین شناسی و روانشناسی است. که در این بین همه ی رشته ها تصمیم ساز و بخش مدیریت شهری تصمیم گیر است.)

از معماری به سمت شهرسازی که می رویم خلاقیت کمتر و ضابطه مند بودن بیشتر می شود.

✓ شهرسازی (شهرگرایی Urbanism)

طراحی شهری - **Urban Design**: بحث کیفی / طراحی نماهای شهری و کف ها

برنامه ریزی شهری - **Urban Planing**: بحث کمی / با اعداد و ارقام سر کار داریم. مثلاً چقدر فضای فرهنگی داشته باشیم.

عناصر تشکیل دهنده شهر

۱. مسیرها (راه ها، معابر): ۲۵٪ تا ۳۰٪ مساحت کشور را راه ها تشکیل می دهند. استخوان بندی و بافت اصلی شهر
۲. ابنیه (مسکونی-تجاری- حمل و نقل- مذهبی- آموزشی- درمانی و...)
۳. فضاهای سبز (پارک ها- پارک های جنگلی)
۴. فضاهای شهری (فضاهای همگانی جمعی مثل میدان-جلوخان- ساحل و کناره دریاها و رودها)

۱. باز بودن (بدون سقف و آسمان سقف آن)

۲. عمومی بودن

۳. برقراری تعاملات اجتماعی

*** نکته مهم ***

*- مساجد و حسینیه ها و حمام ها، فضاهای عمومی هستند ولی فضای شهری نیستند چون ویژگی باز بودن را ندارند.

فضای شهری

مقوله فضای شهری، تعریف و ویژگی های آن، از موضوعات اصلی اکثر مطالعاتی است که در زمینه شهر و سایر مباحث مرتبط با شهر اعم از مدیریت، آموزش و طراحی به انجام می رسد.

در زمینه بررسی متون مرتبط با فضاهای شهری، برخی تعابیر مثل فضای شهری، فضای عمومی، فضای باز شهری و از این قبیل وجود دارد که ممکن است برداشت های متفاوتی از آن مدنظر قرار گیرد.

عمده ترین معادل لاتین آن Urban Space است که البته تعابیر دیگری از آن مثل (Urban Open Space : فضاهای باز شهری) و (Urban SpacePublic : فضاهای عمومی و جمعی شهری) نیز گاهی به کار می رود.

▪ فضای شهری به مفهوم صحنه ای است که فعالیت های عمومی زندگی شهری در آنها به وقوع می پیوندد. در این تعریف کوتاه، نکات قابل تأملی وجود دارد:

(۱) اگر افراد در فضاهاى شهری به فعالیت هایی نظیر خرید، ورزش، تفکر و... بپردازند، این اعمال هم زندگی عمومی شهری محسوب می شود؟ بله

(۲) آیا اصولاً فضای شهری بدون حضور انسان معنا و مفهوم پیدا می کند؟ (شهرسازی مشارکتی - هلند - آمستردام - حضور پررنگ مردم)

انسان را به عنوان موجودی منحصر به فرد و دارای قوه تفکر و تعقل می پذیریم. در نتیجه نیازهای عام انسانی [مازلو-دکتون-استریل] برای بقاء و تکامل را می یابیم. مثل حضور در جامعه. نیازهای انسان در محیط شهری مثل راحتی/آسایش/نیاز به حضور فعال در فضا/نیاز به حضور غیرفعال در فضا/کشف. در نتیجه ارتباط انسان با محیط را لاجرم می دانیم.

۳) آیا فضاهایی که فعالیت های انسان را تشکیل می دهند و در طیف وسیعی از محوطه های مجتمع های مسکونی گرفته تا مسجد و حسینیه و سینما و ورزشگاه قابل طبقه بندی هستند، فضاهای شهری محسوب می شوند؟

فضاهای فاقد تعاملات اجتماعی، فضای شهری نیستند. به همراه این نظریه در توصیف فضاهای شهری ایرانی آمده است که فضاهای شهری ما هرچند «ضعیف» و «مقطعی» عمل می کنند اما دارای «پتانسیل هایی» هستند و با شناسایی نقاط قوت و ضعف آنها و تشویق و تقویت زندگی جمعی، قابل احیاء می باشند.

▪ نظریه دیگری در تعریف فضاهای شهری آورده است که فضای شهری «مکان اصلی وقایع و حوادثی» است که نقشی خلاق در پیوند امروز با فردا ایفا می کند. (ارتباط بین حال حاضر را با آینده برقرار می کند)

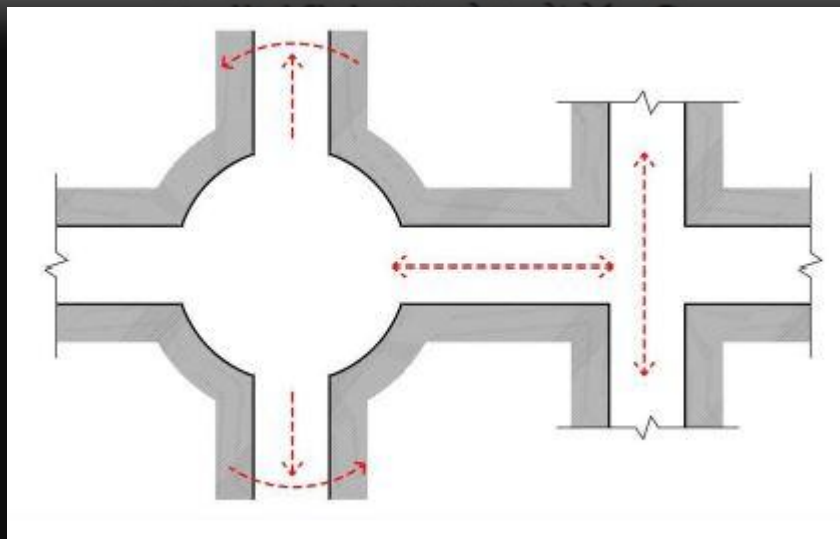
این تعریف نسبت به سایر تعاریف «جامع تر» بوده و به صراحت و روشنی، «انسان» و «زمان» را در تعریف فضای شهری یا در شکل گیری آن موثر می داند.

این نظریه همچنین بر فضای شهری ویژگی هایی چون «مرکزیت» و «نماد شهر» را به عنوان ویژگی های اصلی و اساسی برشمرده است. یک فضای شهری نماد و قلب تپنده ی هر شهر است.

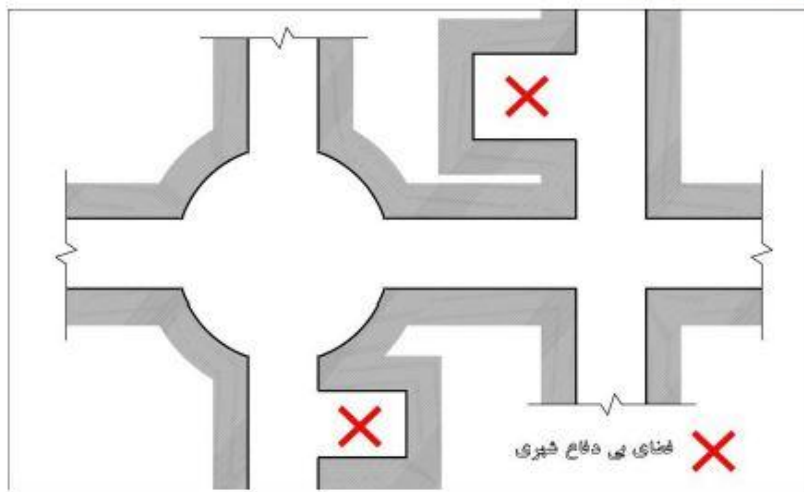
تقریباً همگی پژوهشگرانی که در مورد فضای شهری نظریاتی دارند، عموماً بر جنبه عمومی بودن فضا و سر و کار داشتن آن با فضای عمومی تأکید دارند. به عبارتی تعبیر فضای شهری با «زندگی جمعی» و در عین حال با «فراهم بودن دسترسی عمومی به فضا» مترادف است.

فضای شهری

- فضای شهری مکانی است که رفتارهای مدنی و اجتماعی در آن جاری می‌گردد. به همین دلیل روابط و مناسبات اجتماعی-فرهنگی موجود در بطن جامعه را نباید به صورت مجزا بلکه می‌بایست همچون عنصری از ساخت فضای شهر بر شمرد. (نباید موضوع را ایزوله دید)

- فضای شهری موجب «تسهیل روابط اجتماعی» می گردد.
- فضای شهری موجب «گسترش حس اعتماد و اطمینان» گردیده و بر «امنیت و کنترل اجتماعی» می افزاید. تا حد امکان بهتر است از ایجاد فضاهای بی دفاع شهری که امکان نظارت بر آن ها کم است، جلوگیری به عمل آید.

- فضای شهری «مشارکت و مسئولیت» شهروندان را ارتقاء می دهد.

Sence Of Place/حس مکان

- فضای شهری «پلی بین تکنولوژی مدرن و انسانیت» است. نه اینکه انسان در خدمت تکنولوژی

باشد. (انسانیت در اینجا روابط انسانی)

- فضای شهری «عرصه نمایش زندگی» است.

- فضای شهری یکی از بارزترین عرصه های تجلی «هویت»، «فرهنگ»، «تمدن» جامعه و شهر است.

- فضای شهری علاوه بر اینکه تجلی گاه «ارتباط عملکردی بین انسان و فضا» است، از نقطه نظر

سیاسی-اقتصادی و اجتماعی نیز از ارزش های بالایی برخوردار است. (مانند خیابان انقلاب تهران که در

اعتراضات و مراسم مذهبی مثل تاسوعا هم مورد استفاده قرار می گیرد.

- یکی از مهمترین ویژگی های یک فضای شهری، «تعاملات چهره به چهره» افراد با هم و

استفاده از فضای مورد نیاز در «هر ساعتی از شبانه روز» بدون هیچگونه منعی، دارای پویایی و

سرزندگی است.

موارد قابل بحث در مورد ویژگی های فضای شهری

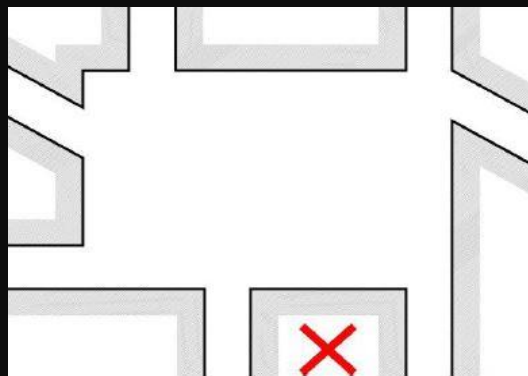
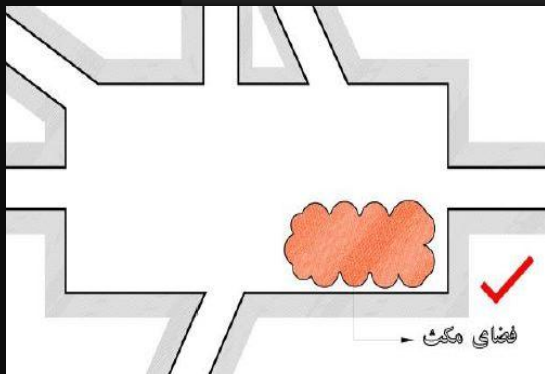
۱. ارتباط میان شکل بدنه ساختمان های محصور کننده فضا (هم شکلی-یکدستی و یا متنوع بودن آن ها)
۲. ابعاد این بدنه ها نسبت به پهنا و درازای فضایی که در میان گرفته شده است. (محصوریت فضا)

(مطلوبیت این موضوع بسته به اقلیم دارد. مثلاً در اقلیم گرم و خشک، کاملاً محصور سایه بیشتری دارد. در اقلیم گرم و مرطوب، محصوریت کمتر موجب کوران کمتر می شود.)

موارد قابل بحث در مورد ویژگی های فضای شهری

۳. زاویه گذر یا خیابان هایی که به آن فضا می رسد. (زاویه گذرهایی که به فضای شهری می رسد باید معقولانه پیش بینی گردد).

۴. موقعیت و محل بناهای تاریخی، المانها، آبناها و فوارههایی که میتوان برآن تأکید کرد. (در صورتیکه شرایط یکسان باشد بهینه آن است که در مرکز قرار بگیرد. چون مرکز ثقل بصری است اما بر فرض اگر مسجِد بود باید بر روی محور عمودی ورودی مسجد باشد).

فضاهای شهری به لحاظ نحوه استفاده از آن ها به سه دسته کلی تقسیم می شوند :

الف) فضاهای خصوصی: آن بخش از فضاها که به صورت خصوصی توسط اشخاص، تحت تصرف یا تملک قرار گرفته و مورد استفاده قرار می گیرند. (فضاهایی چون خانه های مسکونی، حیاط ها و باغ های خصوصی)

الف) فضاهای نیمه عمومی-نیمه خصوصی: آن دسته از فضای موجود در شهر که به علت محدودیت در کاربری آن، توسط گروه های خاصی مورد استفاده قرار می گیرد. (فضاهایی نظیر محوطه های بین مجتمع های مسکونی)

ج) فضاهای عمومی: آن دسته از فضاهایی که عموم شهروندان بدون کنترل، حق ورود و حضور در آن را دارند. این دسته از فضاها به واسطه ی طیف متنوع و گسترده مخاطبان آن، بیشترین سهم را در زندگی جمعی شهروندان دارند. از اینرو ارتقای کیفی این دسته از فضاها بیش از سایر انواع فضاها موجب ایجاد جامعه شهری شکوفا و سالم خواهد شد. لازم بذکر است که شهروندان در انجام اعمالشان در فضاهای عمومی، آزادی مطلق نداشته و تحت تأثیر هنجارها و قوانین جامعه هستند.

اجزای تشکیل دهنده فضای شهری

❖ کف

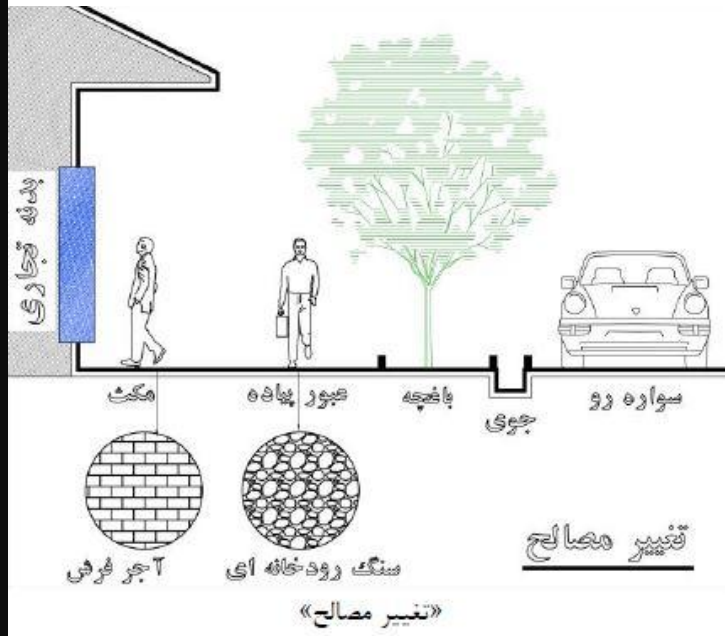
❖ بدنه

❖ سقف

❖ اجزای مستقر در فضا

اجزای تشکیل دهنده فضای شهری

۱- کف: کاربردهایی نظیر سطح زمین دارد، سطح کف «عنصر محدود کننده ی زیرین فضا» و معمولاً افقی است و می تواند یکدست یا پله پله باشد. ارتباطی که بین کف فضاهای مختلف یک مجموعه وجود دارد، تأثیر بسزایی بر «شخصیت کل مجموعه» فضاها دارد.

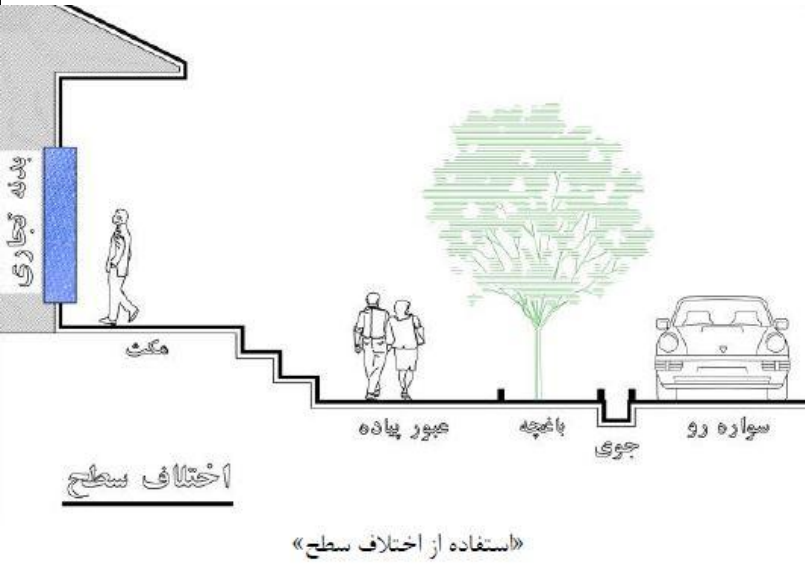

کف

اجزای تشکیل دهنده فضای شهری

*- معمولاً کف در یک تراز ساخته می شود. این عنصر مشترک در فضاهای مختلف، عامل ارتباطی تک تک فضاهاست.

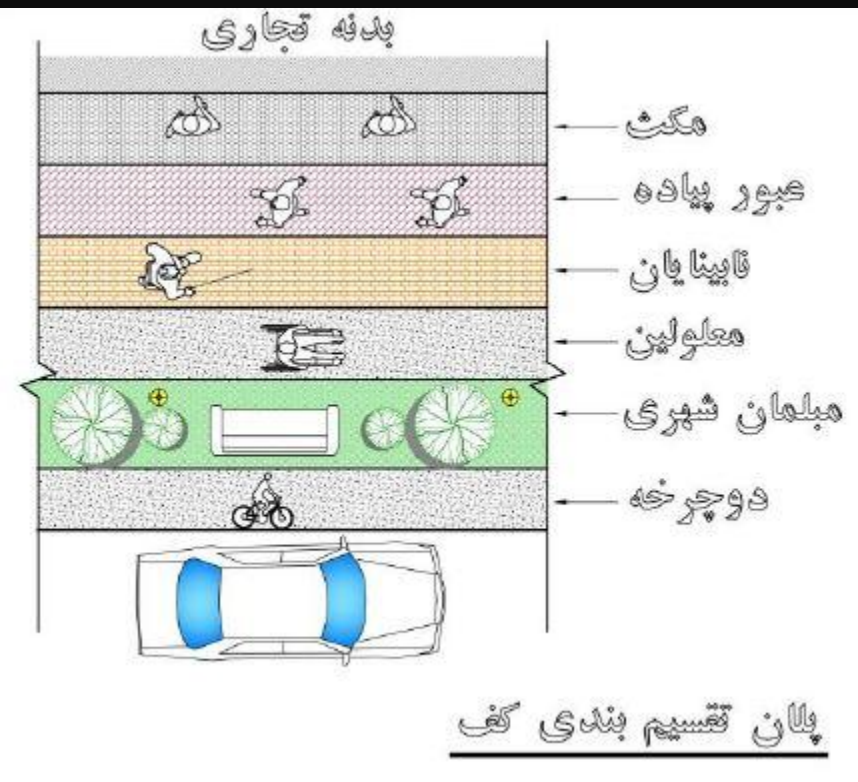
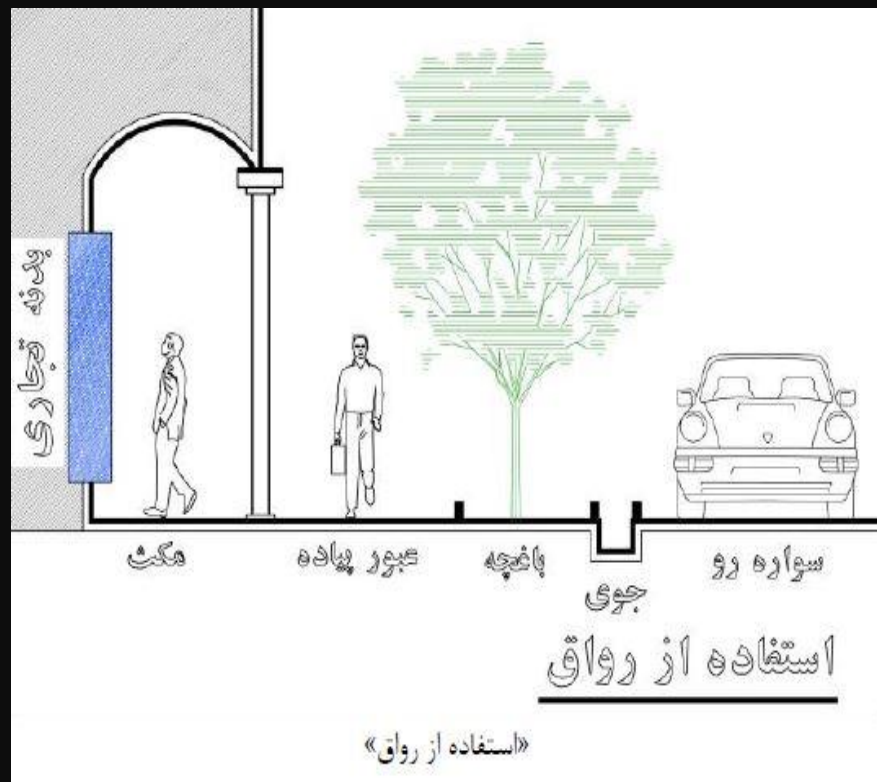
در فضاهای شهری، اختلاف سطح زیاد در کف باعث عدم توانایی و کارکرد قوی فضای شهری می شود چون شهروندان در طی حرکت در فضاهای شهری، مسیرها و سطوح سهل الوصول تری را ترجیح می دهند.

کف

کف

اجزای تشکیل دهنده فضای شهری

*- از جمله کارکردهای کف می توان به نشان دادن «حدود مالکیت فضا»، «عاملی هشدار دهنده» اشاره کرد و یا در برخی مواقع کف به تنهایی نیز می تواند «معرف یک فضا» باشد یا در برخی مواقع به «نمایاندن یک تغییر یا اتفاق و رویداد» اشاره کرد. فرم، رنگ، شکل و بافت سطح کف، تغییر بافت و تغییر جنس کف، تعیین کننده حدود یک فضا توسط آن سطح است.

- پوشش کف می تواند نرم مانند ماسه، مصالح طبیعی، چمن و یا سخت مانند سنگ، آسفالت، موزاییک باشد که هر کدام از حالات فوق در نحوه ارتباط شهروندان با فضا و روابط آنان موثر است.

- کف نرم، به نوعی طبیعت را وارد محیط می کند. در حالی که کارکرد اصلی نواحی فرش شده با کف سخت، فراهم آوردن یک سطح سخت، خشک و غیر لغزنده است که بار ترافیکی سواره و

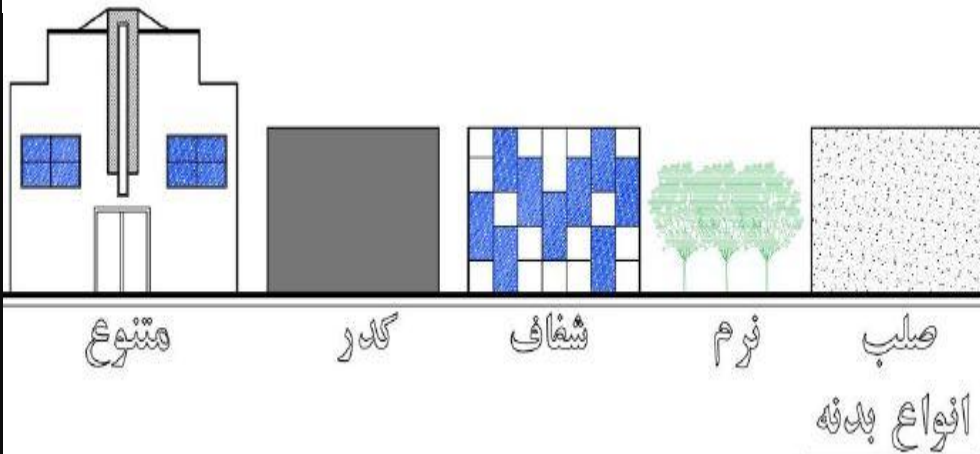
پیاده را بدون فرسوده شدن تحمل می کند.

کف

۲- بدنه: بدنه ها عناصر عمودی محصور کننده فضا هستند.

نحوه ترکیب سطوح عمودی بدنه ها همراه با بازشوها و سایر عوامل موجود در آن ، بدنه های عمودکننده فضا را معین خواهد کرد. بدنه ها می توانند صلب یا نرم، شفاف یا کدر، یکنواخت یا متنوع باشند. تنوع در ۲ بعد بررسی بدنه و خط آسمان.

بدنه

بدنه

در بسیاری از فضاهای شهری، عناصر عمودی تعریف کننده ی فضا شامل درختان، ردیف نرده ها و یا ردیف ستون ها است.

عوامل موثر در شکل و حالت و فرم بدنه ها، عبارت است از «ابعاد بدنه»، «موقعیت بدنه»، «جنس»، «بافت»، «سطوح»، «رنگ»، «بازشوها (درهای ورودی، پنجره ها)»، «گشایش ها»، «بیرون زدگی ها و تو رفتگی ها» و...

سقف

۳- سقف: دومین عنصر افقی محدود کننده ی فضا است. امروزه امکانات زیادی به لحاظ تکنولوژی در نوع سقف وجود دارد. فرم پوشش سقف می تواند تأثیری کاملاً تعیین کننده در شخصیت کلی فضا داشته باشد. فضاهای شهری باز سقف ندارند و آسمان نقش سقف را برای فضاها ایفا می کند. در برخی موارد از آنچه به عنوان سقف یاد می شود، بسیار نرم و تغییر پذیر است. به عنوان مثال تداوم بصری کنسول ها، پیش آمدگی در فضا و یا چتر درختان.

اجزای تشکیل دهنده فضای شهری

۴- اجزای مستقر در فضا: این عناصر در داخل فضا قرار داشته و بخشی از فضا را اشغال می کنند. آنها جزئی از بدنه، کف و یا سقف نیستند ولی به لحاظ موقعیت، ابعاد، تناسبات، رنگ، فرم، شکل و حالت در فضا تأثیر می گذارند. عناصری مانند درختان، نیمکت، آبنما و...

این عناصر در دو دسته خلاصه می شوند:

- I. اثاثه شهری: که همان مبلمان شهری بصورت ثابت و متغیرند.
- II. عناصر سبز: که همان پوشش گیاهی است.

اجزای
مستقر در
فضا

اجزای تشکیل دهنده فضای شهری

اثاثیه شهری: آن دسته از عناصرند که برای جوابگویی به نیاز افراد استفاده کننده از فضا به آن اضافه شده اند. در واقع کلیه ی عناصری که در فضاهای شهری در جهت افزایش ایمنی و سطح آسایش نصب و یا ساخته می شوند. آنها می توانند به صورت ثابت یا متحرک، کاربردی یا تزئینی و دائمی یا فصلی در فضای شهری در اختیار شهروندان قرار گیرد. اثاثیه شهری جزء جدا نشدنی محیط شهری بوده و شناخت کامل فضا را امکان پذیر می سازد. از دیگر وظایف مبلمان شهری، تعیین جهت و ارائه اطلاعات به شهروندان (تابلوهای اطلاع رسانی) ارائه مقررات (تابلوهای راهنمایی رانندگی)، توزیع یا جمع آوری کالا و محصولات (صندوق پست، کیوسک روزنامه فروشی)، حفاظت (نرده و حصار)، استراحت یا پناهگاه (نیمکت یا سایه بان)، بازی کودکان، روشنایی، مجسمه ها و ... است.

عناصر اثاثیه شهری: نیمکت، سکو، ایستگاه اتوبوس، چراغ ها، آب نما، باجه تلفن، مجسمه، تابلوها، آبخوری و کلیه مبلمانی که در فضای شهری به کار می بریم.

اجزای
مستقر در
فضا

اجزای تشکیل دهنده فضای شهری

عناصر سبز یا پوشش گیاهی: این عناصر به لحاظ ویژگی طبیعی شان دارای فرم، حالت، رنگ، تناسبات و ابعاد متغیری است، این عناصر رشد یابنده و تغییر پذیر بوده و به همین جهت در زمان های متفاوت تأثیرات متنوعی روی فضا داشته و باعث ارتقای کیفی فضا می شود. مثلاً در پاییز درختان رنگ متفاوتی به فضا می بخشند و همچنین عناصر طبیعی، خلأ طبیعت را در محیط های مصنوع پر می کند.

این عناصر در فضاهای شهری می تواند به صورت مسیر سبز (پوشش گیاهی نواری)، سطح سبز (باغچه ها) و نقاط سبز (تک درختان) دیده می شود. این عناصر درختان، درختچه ها، بوته ها، چمن، گل ها، Flower Boxها، پرچین ها و شمشادهای سبز هستند.

اجزای
مستقر در
فضا

انواع فضاهای شهری

❖ مسیرها یا راه ها

❖ میدان

❖ ورودی شهر

❖ سواحل و کناره ها

❖ پله

مسیرها یا راه ها

مسیرها یکی از عناصر اصلی و زیربنایی در ساختار ذهنی هر شهر هستند. آنها بصورت خطوطی ظاهر می شوند که ارتباط و اتصال نقاط مختلف شهر را میسر می سازند. آن ها بیشترین سهم را نسبت به سایر فضاهای شهری دارا بوده و نیز بیشترین سهم را پس از اراضی مسکونی در هر شهر اشغال نموده اند. این فضاها جمعی و حاوی ارزش های فرهنگی و محیطی است که در طی دوران مختلف جهت دسترسی و زندگی اجتماعی شکل گرفته اند. آنها همواره محل بروز رویدادهای متنوع شهر از قبیل رفت و آمد، داد و ستد، تبادلات فرهنگی، انجام مذهبی و غیره بوده است. از طرف دیگر به واسطه ی وسعت به کارگیری مسیرها در شهر، محورهای هر شهر از جمله فضاهایی هستند که شهروندان هر روزه بدون استثناء همواره با آن در ارتباط بوده و شروع و خاتمه ی زندگی شهری از طریق همین فضاهاست. در حال حاضر معابر و مسیرهای ما به لحاظ کیفی یا آنقدر خسته کننده و یکنواخت است که شهروندان را کسل و نسبت به محیط بی تفاوت خواهد کرد و یا آنقدر مغشوش است که آستانه تحمل شهروندان را پایین می آورد.

مسیرها
یا
راه ها

انواع فضاهای شهری

مسیرها
یا
راه‌ها

• انواع محورهای شهری:

۱. بزرگراه
۲. خیابان شهری (طراح شهری بیشترین نقش را اینجا ایفا می کند)
۳. خیابان محلی
۴. کوچه
۵. بن بست
۶. پیاده راه (امنیت-تردد)

مسیرها
یا
راه ها

انواع فضاهای شهری

مسیرها
یا
راه‌ها

📁 توقعات موردی از مسیر:

۱. حضور پذیری

۲. پویایی

مسیرها می بایست پذیرای همه ی گروه ها و رده های اجتماعی شهروندان در زمان مختلف باشند. لذا حضورپذیری یکی از توقعات مورد مهم در مورد این فضاها به شمار می رود. پس از آن، آن ها باید بتوانند همچون رگ های شهر عمل کرده و حیات و زندگی را در تمامی نقاط آن جاری سازند. لذا در هیچ کجا نمی باید راکد و متوقف باشند، به عبارتی پویایی از دیگر ویژگی های مهم این فضاها است.

مسیرها
یا
راه ها

انواع فضاهای شهری

مسیرها
یا
راه‌ها

خیابان شهری: 🏠

از میان انواع مسیرهای یک شهر، طراحی خیابان های شهری بیشترین حساسیت و ظرافت را به خود می طلبد زیرا خیابان ها مکان هایی هستند که تعاملات اجتماعی و جنب و جوش شهری در آنها به حداکثر خود رسیده و ذهن شهروندان را پر از خاطرات جمعی می کند. خیابان های شهری سرشار از رویدادهای متعدد و متنوع اند و شهروندان به دلایل گوناگون و در ساعات مختلف در آن حضور می یابند. رفتن به مراکز مهم فعالیتی، خرید، تماشای مغازه ها و خرده فروشی ها، قدم زدن و گردش، دیدن دیگران و دیده شدن توسط آنها، همه و همه خیابان شهری را تبدیل به فضایی پر از انواع رویدادهای فردی و جمعی برای شهروندان نموده است.

مسیرها
یا
راه ها

انواع فضاهای شهری

مسیرها
یا
راه‌ها

توقعات موردی از خیابان شهری:

۱- سرزندگی

۲- انعطاف

۳- خاطره انگیزی

۴- ایمنی

هر خیابان شهری به عنوان ساختار اصلی جریان زندگی جمعی می بایست همواره سرزندگی خود را حفظ نماید و در این راستا دائماً تلاش نماید تا پذیرای این همه تنوع در وقایع شهری و در ساعت و روزهای مختلف باشد لذا انعطاف نیز از ویژگی های اساسی آن به شمار می رود. این فضا می بایست از کلیه امکانات زمینه ای خود استفاده نماید تا با ایجاد فضاهایی خاطره انگیز برای شهروندان همواره انگیزه های جدی در آنها جهت حضور به وجود آورند و نهایتاً از آنجایی که حضور سواره و پیاده، کودک و بزرگسال، پیر و معلول همواره در آن مجاز است، توجه به مسائل ایمنی از مهمترین موضوعات است.

مسیرها
یا
راه ها

انواع فضاهای شهری

مسیرها
یا
راه‌ها

انواع فضاهای شهری

مسیرها
یا
راه‌ها

میدان

میدان

محل تجمع	پیاده ها	Square	میدان
محل تفرق	سواره ها	Round About	فلکه

با نگاهی گذرا به نظام سنتی شهرهای ما و سلسله مراتب خاص موجود در آن ها شاید بتوان ادعا کرد که ما در فرهنگ سنتی خود با دو نوع میدان مواجه بوده ایم. ۱- میدان محلی ۲- میدان رسمی و تشریفاتی

انواع فضاهای شهری

فلکه

فلکه

انواع فضاهای شهری

فلکه

انواع فضاهای شهری

میدان

میدان امیر چخماق - یزد

عمومی ترین و مردمی فضاها، بازارها و میادین محلی بود و میادین ارگ و یا میدان اصلی شهر بیشتر جنبه تشریفاتی داشته و در خدمت نهادهای حکومتی و مسئولان شهر قرار داشته است. با فروپاشی تدریجی نظام سنتی، نظام فضایی شهرهای ما نیز دگرگون شد. بیشترین شتاب این تحولات مربوط به دوره رضاخان بوده است. به سبب ورود خودرو، خیابان کشی های این دوره با به صلیب کشیدن شهرها در محل تقاطع محورها، پدیده ای جدید به نام فلکه را ایجاد کرد که امروزه همه شهرهای ما با نتایج آن دست و پنجه نرم می کنند.

فلکه ها عبارتند از گشودگی های تقاطع محورها و جزیره هایی در وسط این گشودگی ها، دارای پوشش گیاهی، آبنا و بعضاً مجسمه که عملکرد غالب آنها توزیع حرکت سواره است و تحولات بعدی شهرهای ما، عمدتاً معطوف به حرکت سواره و توزیع ترافیک وسایل نقلیه شد تا جایی که اکثر میادین شهرهای ما تبدیل به فلکه شده است. حال آنکه این پدیده درست عکس میادین عمل می کنند. فلکه ها محل توزیع اند و میادین محل تجمع. در فلکه وجه غالب استفاده کنندگان سواره ها هستند ولی در میادین پیاده ها هستند. در طی سال های اخیر فرم و عملکرد میادین شهرهای ما به شدت تغییر کرده اند و این در حالی است که معنای آنها در ذهن شهروندان کماکان پابرجاست.

انواع فضاهای شهری

میدان

میدان بازار کراکوف - لهستان

❖ **میدان شهری:** میدان شهری برای شهروندان تبلور زندگی جمعی آنهاست و باید پاسخگوی نیاز اجتماعی و جمعی افراد در مقیاس بالاتر از حد محلات باشد.

در این نوع میادین، شهروندان بدون آنکه یکدیگر را بشناسند با یکدیگر برخوردهای اجتماعی چهره به چهره دارند. به همین دلیل نحوه حضور و رفتارهای آنها بسیار متنوع تر و راحت تر از سایر میادین است.

تصویر ذهنی شهروندان از این نوع میادین به گونه ای است که توقع فضایی عام تر و متنوع تر و پر از رویداد را دارد. در اینجا شهروندان فقط مقید به رعایت مقررات عمومی و عرف هستند. پس به همین دلیل طراحی میادین شهری از ظرافت و حساسیت بالاتری برخوردار است. میدان شهری فضایی است که مخاطبان آنها را طیف وسیعی از اقشار اجتماعی و گروه های سنی تشکیل می دهد. این فضا هم باید پذیرای این همه تنوع باشد و هم بتواند تجمع و کنش های بین شهروندان را امکان پذیر سازد. یعنی به نوعی شهروندان میدان را بسازند و میدان شهروندان را.

{پاسخ به نیازهای انسان در فضای شهری (میدان) ← احساس تعلق خاطر نسبت به فضا}

نوع فعالیت هایی که در صحن میدان اتفاق می افتد، نوع کاربری های بدنه میدان، نقش عمومی میدان و نوع ساماندهی کالبدی فضا در نحوه ی حضور شهروندان موثر است.

میدان

انواع فضاهای شهری

میدان

میدان ترافالگار - لندن

رابطه ی شهروندان و میادین شهری از نوع رابطه متعادل و دو طرفه است و در تکامل هم برای بقای حیات زندگی اجتماعی می کوشند.

🏗️ توقعات موردی از میدان شهری:

- ۱- تعیین فضایی (بی کران و خلوت جلوه نکند. حد و مرز قابل تشخیص داشته باشد)
- ۲- سرزندگی
- ۳- انعطاف

میادین شهری به گونه ای هستند که به شهروندان احساس حضور در یک فضا را می دهند و بی کران و

خلوت جلوه نکند. حد و مرز قابل تشخیص داشته باشد.

نمی کنند و لذا به نوعی حدود آنها قابل تشخیص است و دارای تعیین فضایی هستند.

میدان

انواع فضاهای شهری

میدان

میدان سن پیر - واتیکان

بخش اعظم از جذابیت فضا هم به واسطه ی تنوع و نشاط است به نحوی که میدان شهری می تواند شهروندان زیادی را در ساعات مختلف در خود جا داده و زندگی اجتماعی را در خود جاری سازد، لذا سرزندگی نیز از ویژگی های اساسی و بارز میادین شهری است. میادین برای دوام و بقای فرد باید بتواند در زمان های مختلف برای عملکردها و فعالیت های مختلف برای جمعیت و گروه های متفاوت کارایی داشته باشند. میدان شهری باید بتواند خود را با رویدادهای درون خود هماهنگ کند پس از اینجا سومین ویژگی اصلی میادین شهری که همان انعطاف است، استنباط می شود.

میدان

انواع فضاهای شهری

میدان

میدان فدراسیون - ملبورن

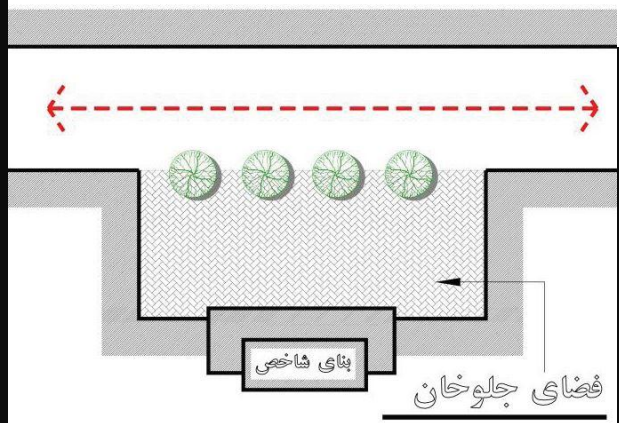

❖ جلوخان :

در کنار میادین شهری نوع دیگری از فضاهای شهری وجود دارد که حس فضایی و توقعاتی که از آن انتظار می رود شبیه میادین شهری است، اما با اندکی اختلاف این فضا جلوخان نامیده می شود.

جلوخانها فضاهای باز شهری هستند که مانند میدان محصورند ولی به موازات یک جداره ی آنها، خودرو اجازه عبور دارد، به عبارتی دیگر سه بدنه ی فضا را ساختمان های مجاور آنها تشکیل می دهد و ضلع چهارم یک خیابان عبوری است.

معمولاً جلوخان حکم پیش فضا و آستانه ورود را برای ساختمان های عظیم یا مسجد جامع را دارد. ابعاد این جلوخان تابع ابعاد و تناسبات بناهای مجاور آن است.

میدان

انواع فضاهای شهری

میدان

میدان نقش جهان - اصفهان

❖ میدان محلی:

در گذشته عنصر اجتناب ناپذیر هر محله، میدانی بود که در قلب آن شکل می گرفت و عمومی ترین و مردمی ترین فضای آن محسوب می شد و عموماً نام آن محله را نیز بر خود داشت. این میدان برای ساکنین محله بستری مناسب جهت برقراری روابط اجتماعی فراهم می کرد زیرا فعالیت ها و فضاهای مرتبط با زندگی روزمره شان در آن مستقر بود. معمولاً چند عنصر مهم مانند آب انبار، مسجد، حمام و تعدادی مغازه در اطراف میدان گرد هم می آمدند که خود عامل موثری در جذب ساکنان به میدان محلی محسوب می شد، به این ترتیب استمرار و تداوم حضور افراد باعث می شد که آنها میدان محلی شان را حیاط دومی فرض می کردند که با هم محله ای های خود در آن سهیم بودند. این اشتراک، حس تعلق به محله را نیز در آن ها قوت می بخشید.

میدان

انواع فضاهای شهری

میدان

میدان اولدتون - پراگ

🏡 توقعات موردی از میدان محلی:

۱. آرامش

۲. خودمانی بودن

۳. دنجی

وجه تمایز میدان محلی از میدان شهری یا تشریفاتی در درجه اول آرامش آن است. در ذهن ها، میدان محلی جایی است که سر و صدا و ازدحام چندان زیاد نیست و اتفاقات غیر کالبدی چندان به چشم نیامده و نظارت ساکنان بر آن مشهود است. (در قدیم محله ها غریب گز بوده)

علاوه بر آرامش، خودمانی بودن نیز با تصویر یک میدان محلی عجین است. در این فضا گروه های مختلف اجتماعی محله، امکان حضور و فعالیت در کنار یکدیگر را دارند. دنجی نیز توقع دیگری است که از میدان محلی انتظار می رود. این میدان، پیش از آنکه جاذب افراد خارج از محله باشد، بستر تعاملات اجتماعی ساکنان خود محله است.

میدان

انواع فضاهای شهری

میدان

میدان رینگ کلونی - کراکوف

❖ میدان تشریفاتی:

این میدان در گذشته محل حضور بزرگان و مسئولان حکومتی و اعلام اخبار مسئولان بوده است. این میداين بیشتر در ارتباط با سیستم های حکومتی شکل گرفته است و در گذشته هر شهر برای خود چنین میدانی داشته است (در ایران قدیم: سبزه میدان). این میداين در حال حاضر در روزهای خاص، جهت انجام تشریفات سالانه، مراسم ویژه ملی و... فعال می شود.

🚩 توقعات موردی از میدان تشریفاتی:

۱. اقتدار و شکوه

۲. انضباط

در این نوع میداين، فضا و جو حاکم بر آن، مسلط بر شهروند و رفتارهای او است. به گونه ای که بیشتر از هر چیز دیگری، تصویری از شکوه و اقتدار دولت را در ذهن شهروند باقی می گذارد. این شکوه در کنار خود، نظمی را در رفتارهای اجتماعی می طلبد.

انضباط میداين نیز امکان بروز رفتارهای مشخص و ویژه ای را که متناسب با فضا است، به جمعیت می دهد.

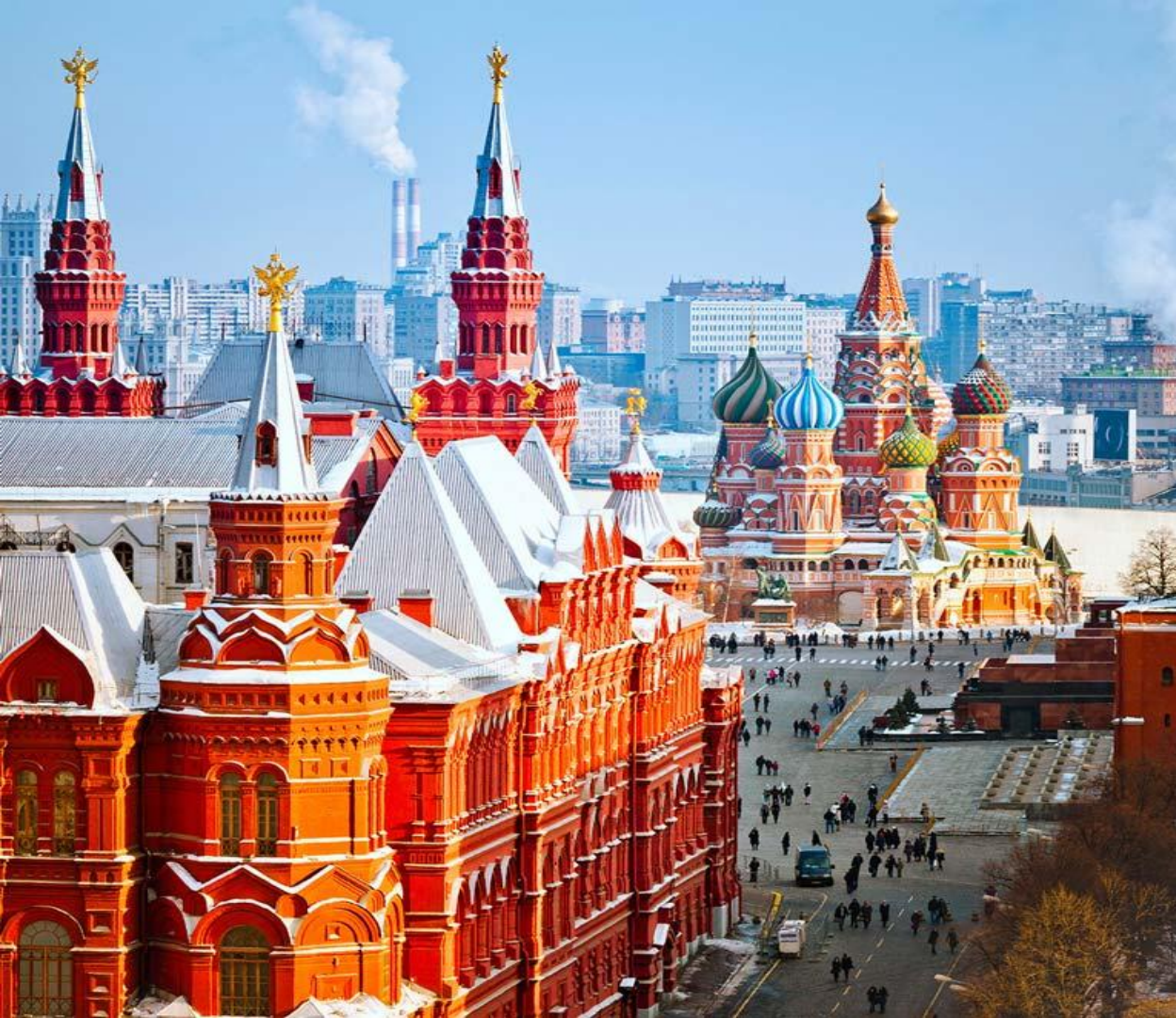

میدان

انواع فضاهای شهری

میدان

میدان سرخ - مسکو

ورودی شهر

در گذشته ی نه چندان دور که حد و مرز شهرها توسط دروازه ها مشخص می شد، مبادی ورودی شهر، از کیفیت فضایی بالاتری برخوردار بود و جزء عناصر شاخص و از ویژگی های بارز هر شهر به حساب می آمد.

امروزه با گسترش و توسعه شهرها، مبادی ورودی آنها به مسیرهای سریع السیر برای تردد وسایل نقلیه موتوری تبدیل شده است و زمین های مجاور آنها نیز به کاربری های مزاحم و ناسازگار با محیط اختصاص یافته است که بی نظمی و اغتشاش بصری این فضاها را دو چندان کرده است.

سالهاست نوسازی، بهسازی و اجرای طرح های مختلف برای ساماندهی ترافیکی و مدرنیزه کردن بافت های مسکونی در بسیاری از محدوده های درون شهری با مشارکت و سرمایه گذاری بخش های عمومی و خصوصی انجام می گیرد.

ورودی
شهر

احداث میادین جدید، احیای محدوده های قدیمی شهر و ایجاد مراکز خرید، همگی به منظور بهبود کیفیت زندگی شهری است اما مسیر سفرهای روزانه شهروندان با اتومبیل شخصی، اتوبوس، مترو به خارج از محدوده شهر را اغلب فضاهای زشت و مناظر نامطلوب تشکیل می دهند و اصولاً توجهی به این محدوده ها نمی شود. تجمع کاربری های نامطلوب و ناسازگار مانند تعمیرگاه، انبارهای متروک کالا، سطوح جمع آوری ماشین آلات و آهن قراضه، ساخت و سازهای کارگاهی و بناهای مسکونی پراکنده و فاقد ارزش که در این مناطق احداث شده اند، ورودی شهر را بی ربط و بی معنا کرده است.

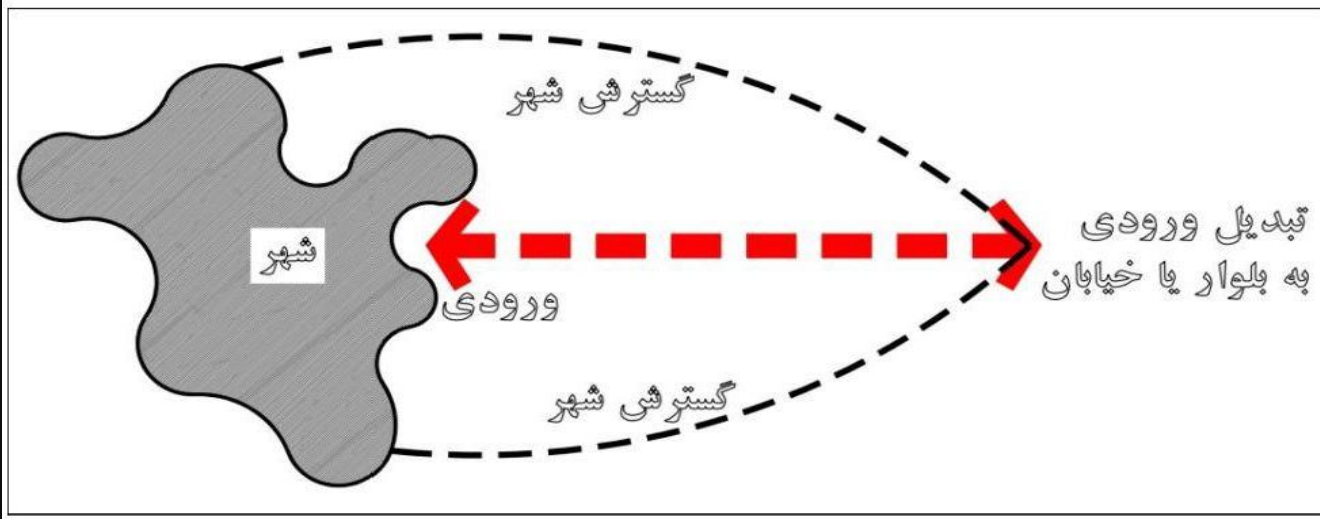
در مسیر ورودی به شهر، جایی که شهر باید خود را به تازه واردین و بازدیدکنندگان معرفی کند، نشانی از معماری و ساخت و سازهای هنرمندانه و دلنشین به چشم نمی خورد بلکه ناظر خود را با جنگلی از تابلوهای تبلیغاتی، زمین های بایر و سطوح کسل کننده و خیابان های عریض و بی روح مواجه می بیند. بنابراین طراحی مسیر و محدوده ورودی شهر می تواند وظیفه ای جدید برای معماران و شهرسازان محسوب گردد تا به شهروندان، مسافران و گردشگران، فضایی خاطره انگیز و فراموش نشدنی را ارائه کنند.

ورودی
شهر

انواع فضاهای شهری

ورودی
شهر

در گذشته، پس از مدت‌ها گذر از میان بیابان یا کوهستان، با رسیدن به مزارع و باغات اطراف شهر، کم‌کم احساس نزدیک شدن به یک مجتمع زیستی به فرد دست می‌داد. با عبور از بین آنها، مسافر به دروازه‌ای می‌رسید که ورودی شهر محسوب می‌شد و وجود این دروازه بیشتر جنبه نمادین داشت.

ورودی
شهر

انواع فضاهای شهری

ورودی
شهر

تمامی این آداب ورود در شرایطی برگزار می‌شد که تنوع سرعت چندانی در نظام حرکتی وجود نداشت. حمل و نقل توسط چهارپایان انجام می‌گرفت و سرعت آنها چندان با سرعت پیاده فرق نمی‌کرد. بنابراین ورود به شهر به آهستگی انجام می‌گرفت. در این سرعت حتی یک دروازه نیز می‌توانست به مسافر تذکر دهد که در حال ورود است. در شرایط فعلی که سرعت حرکت میان شهرها به شدت افزایش یافته است نیاز به چنین فضای واسطی که سرعت جاده‌ها را به سرعت درون شهر تبدیل نماید و مسافر را آماده مواجهه با شهر کند، به شدت احساس می‌گردد. از اینجاست که لزوم پرداختن به ورودی شهر به عنوان یک فضای شهری مطرح می‌شود و اهمیت آن در این است که ورودی نخستین فضای شهری است که هر کس به هنگام ورود به شهر با آن مواجه می‌گردد اما در حال حاضر ورودی شهرهای کوچک و بزرگ ما از چنان وضعیت ناهنجاری برخوردارند که هیچ احساسی از رسیدن یا شوق ورود در مسافر را برنمی‌انگیزد.

ورودی
شهر

انواع فضاهای شهری

ورودی
شهر

▪ طبقه بندی عرصه های ورودی شهر به لحاظ ادراکی:

عرصه های ورود: بصری (دیدن) - روانی (رسیدن) - فیزیکی (بودن)

مرزبندی عینی - ذهنی است.

عرصه بصری: جایی که دورنمای کلی شهر دیده می شود (سیلوئت)

عرصه روانی: مستحادثات کنار جاده

عرصه کالبدی: بافت فیزیکی شهر محور ورودی

ورودی
شهر

سوال: اولویت بندی عرصه های ورودی شهر به لحاظ ادراکی در کدام گزینه صحیح آورده شده است؟

a بصری، کالبدی، روانی

b روانی، بصری، کالبدی

c بصری، روانی، کالبدی

d روانی، کالبدی، بصری

e مورد ۱ و ۴

f مورد ۲ و ۳

گزینه f صحیح است.

ورودی
شهر

انواع فضاهای شهری

ورودی
شهر

به شهر شیراز خوش آمدید

Welcome to Shiraz

▪ طبقه بندی عرصه های ورودی شهر به لحاظ ماهیت درونی ناظر

دیدن-رسیدن-بودن

دیدن(معادل عرصه بصری)، رسیدن(معادله عرصی روانی)، بودن(معادل عرصی کالبدی)

ورودی
شهر

▪ طبقه بندی عرصه های ورودی شهر به لحاظ نوع سیستم حرکتی (مبادی ورودی شهری):

۱. زمینی (راه آهن-جاده)

۲. هوایی (فرودگاه)

۳. دریایی (اسکله و بندر)

ورودی
شهر

سوال: اولویت بندی عرصه های ورودی شهر به لحاظ نوع سیستم حرکتی بر اساس میزان درک ناظر از ورودی شهر، کدام گزینه است؟

a دریایی-هوایی-زمینی

b زمینی-دریایی-هوایی

c زمینی-هوایی-دریایی

d هوایی-دریایی-زمینی

e دریایی-زمینی-هوایی

گزینه b صحیح است.

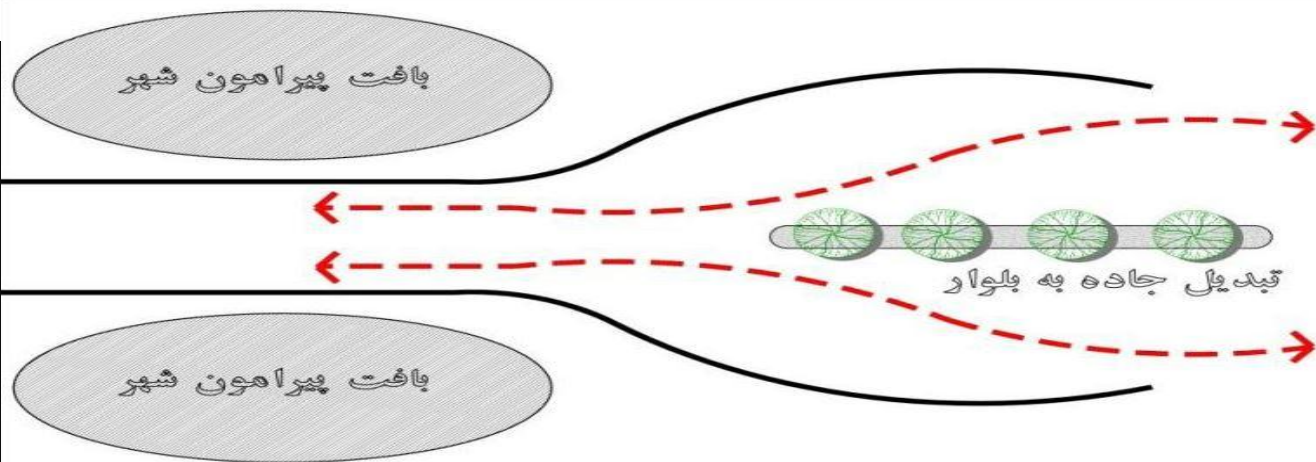
ورودی
شهر

▪ طبقه بندی عرصه های ورودی شهر به لحاظ ریخت شناسی

۱. نقطه ای (دروازه های ورودی)

۲. خطی یا محوری (جاده تبدیل به بلوار می شود)

۳. پهنه ای (بافت پیرامون محور ورودی)

▪ طبقه بندی عرصه های ورودی شهر به لحاظ سکانس های زیست محیطی

۱. فضاهای متداخل

۲. فضاهای سوم

سوال: ورودی کدامیک از شهرهای زیر از نوع فضاهای متداخل است؟

a تهران-قم

b اصفهان-شیراز

c نوشهر-چالوس

d یزد-کرمان

گزینه c صحیح است.

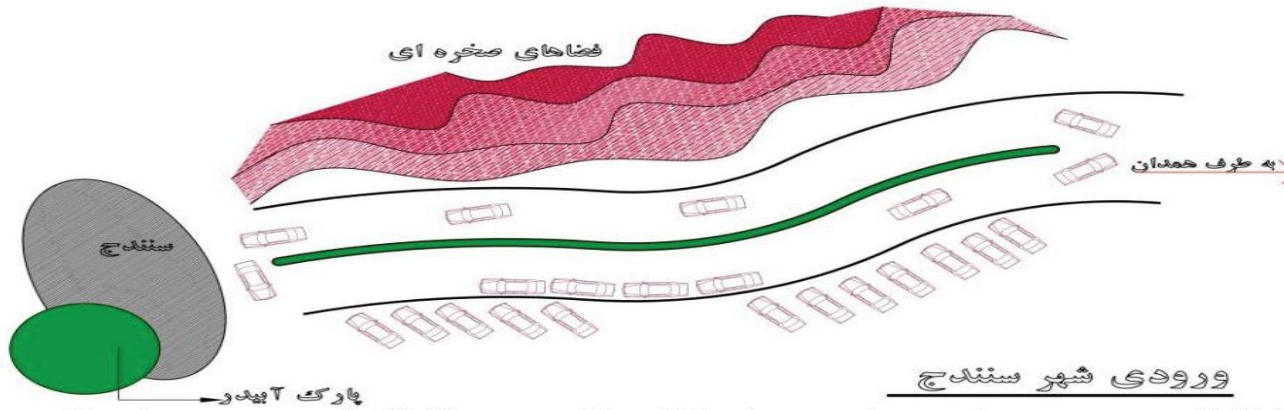
ورودی
شهر

▪ ابعاد مختلف مشكلات و نارسايى هاى در حوزه هاى ورودى شهر

۱. ناخوانايى و ناگويايى
۲. نارسايى هاى عملکردى-فعاليتى
۳. نارسايى هاى زيباشناختى
۴. نارسايى هاى ترافيكى

ورودى
شهر

۱. ناخوابی و ناگویایی: در سطوح ورودی و خروجی ورود به یک شهر به صورت عام و خاص نباید متصور شد که ورودی های شهرهای مختلف از جمله شهرهای شمالی، جنوبی، کویری از یک الگوی واحد پیروی کنند بلکه می بایست تأثیرپذیری حوزه های ورودی از شاخصه های هویتی همان شهر باشد. یعنی همان کاری که در شیراز با بهره گیری از الگوهای هویتی این شهر، ورودی آن به صورت خاص طراحی شود.

از ۲۵ سال پیش در محور ورودی شهر سنندج از سمت همدان، یک الگوی رفتاری بین مردم شکل گرفته که مردم عصر جمعه برای تماشای دور دور کردن ماشین ها در آنجا مستقر شده و بساط استراحت پهن می کردند. این امر موجب تصادفات فراوان در این محور می شود. از بین گزینه های حفظ الگوی رفتاری، حذف الگوی رفتاری و هدایت الگوی رفتاری، آخرین گزینه به کار گرفته شد.

ورودی
شهر

2. نارسایی های عملکردی-فعالیتی: که از جمله این موارد می توان به جایگیری و استقرار پاره ای از فعالیت ها و عملکردهای نامناسب در حوزه ورودی ها و اختلاط نامناسب فعالیت ها و کاربری ها در کنار یکدیگر اشاره کرد. (گاراژها-انبارها-ماشین های قراضه)

3. نارسایی های زیباشناختی: ساخت و سازهای حومه ای و فاقد ارزش بصری را در بر می گیرد.

4. نارسایی های ترافیکی: عدم وجود مرز مشخص برای تبدیل جاده به بلوار-تداخل گسترده سواره و پیاده- پارکینگ ها و ایستگاه ها

ورودی
شهر

▪ دلایل مورد توجه قرار دادن ورودی ها به عنوان فضاهای شهری بزرگ مقیاس:

۱. هجوم ساکنین آبادی های اطراف برای اشتغال بخش خدمات رسانی به مسافران و رانندگان

بین شهری

۲. مشکلات مدیریت شهری از جمله محدودیت های مالی و اداری

۳. عدم تمایل به عقد قرارداد و درگیر شدن در این گونه پروژه ها از سوی مشاوره

ورودی
شهر

توقعات موردی از ورودی شهر:

۱. پذیرندگی

۲. خوانایی

۳. تشخیص

ورودی
شهر

مانند هر ورودی دیگری شخص انتظار دارد که در زمان ورود پذیرفته شود و احساس ناخوشامد بودن به او دست ندهد. بنابراین اولین توقعی که از ورودی شهر می رود، پذیرندگی است. به همین دلیل فضاهای طرفین ورودی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.

حفظ و تقویت دید به مناظر و نقاط شاخص طبیعی و یا مصنوعی به فرد، حس ورود به آن محل خاص را می دهد و شخص علاوه بر اینکه در بدو ورود می خواهد نیازهای خود را تأمین کند، نیازمند تشخیص سریع مسیرها و تصمیم گیری است.

وضوح ورودی شهر اهمیت زیادی دارد بنابراین خوانایی و وضوح، توقع دیگری است که از ورودی شهر انتظار می رود.

حذف موانع دید بر این خوانایی می افزاید.

از سوی دیگر افراد انتظار دارند که ورودی یک شهر، معرف خصوصیات و عناصر شاخص هویتی همان شهر باشد. از اینرو تشخیص یا شاخص بودن هر ورودی را از ورودی سایر نقاط متمایز می کند. نکته ای که باید به آن توجه کرد، این است که با توسعه شهر، حوزه ورودی در داخل محدوده شهر قرار خواهد گرفت. بنابراین هنگام طراحی ورودی بایست به این نکته برای توسعه آینده توجه کرد.

ورودی
شهر

سواحل و کناره ها

مردمی که زمانی آب را جزء عناصر مقدس می شمرده و به آن احترام می گذاشتند، امروزه از اینکه از آن به عنوان یک سطل زباله عظیم و طبیعی استفاده کنند، ابایی ندارند. موضوعی که به این آلودگی دامن می زند، حیات لبه آب را به عنوان یک فضای شهری به مخاطره می اندازد، تجاوز به حریم آب هاست.

از ویژگی های طبیعی آب این است که همیشه حالت یکسانی نداشته و هر لحظه، جلوه تازه ای دارد. به خاطر همین فرد می تواند چه برای در جمع بودن و چه برای خلوت و تنهایی به آب پناه ببرد.

لبه نرم آب و دعوت کنندگی آن این قابلیت را دارد که به صورت طبیعی با سایر عناصر ترکیب شده و فضای متنوعی را برای انواع فعالیت ها ایجاد نماید.

سواحل
و
کناره ها

انواع فضاهای شهری

سواحل
و
کناره‌ها

توقعات موردی از لبه آب:

۱. مفرح بودن (فعالیت تفریحی)
۲. با طراوت بودن (پایداری اکولوژیکی)
۳. احساس فراغت بال

سواحل
و
کناره‌ها

انواع فضاهای شهری

سواحل
و
کناره‌ها

ISNA PHOTO

Amin Nazari

تمامی این معضلات باعث می شود که وضعیت محلی لبه آب ها اعم از سواحل و کناره ها، رودهای فصلی و دائمی، توقعات شهروندان از این فضای شهری را برآورده نسازد.

نخستین گام برای نزدیک شدن به این توقعات، شناسایی آن ها است. افراد انتظار دارند که لب آب ها فضایی مفرح باشند، فضایی که ضمن برخورداری از آسایش اقلیمی بتوان در آن ها به تفریح پرداخت. علاوه بر آن کمتر کسی را می توان یافت که تصویر ذهنی اش از لبه آب با طراوت عجین نباشد. لذا با طراوت بودن توقع دیگری است که از سواحل و کناره ها انتظار می رود. لازمه با طراوت بودن، پاکیزگی و حضور طبیعت است. اگر بخواهیم حضور طبیعت را استمرار بخشیم، نمی توان نسبت به اهمیت پایداری اکولوژیک یا بوم شناسی بستر آنها بی تفاوت بود.

در نهایت طراوت و مفرح بودن، برای آن است که فرد در مجاورت آب، احساس فراغت بال نماید.

سواحل
و
کناره ها

انواع فضاهای شهری

سواحل
و
کناره‌ها

▪ تقسیم بندی سواحل و کناره ها

(۱) کنار رود دائمی: این رودها که در طول سال به صورت دائمی جاری هستند، اغلب از میان شهر عبور کرده و نقش عمده ای را در شکل گیری ساختار شهر ایفا می کنند. برخی از آنها مانند رود کارون عمیق بوده و آب در آنها با سرعت کمتری حرکت می کند، لذا با سطح وسیعی از آب روبرو هستیم که به صورت طبیعی، امکانات متنوعی از قبیل ماهی گیری، قایق رانی و سایر ورزش های آبی را به دست می دهد. برخی دیگر از این رودها مانند زاینده رود، نوار عریضی را به خود اختصاص داده است که هر چند عمق آب زیاد نیست ولی سرعت جریان آب بالاست. این نوع رودها را فقط با تمهیداتی مانند احداث سد می توان برای فعالیت های فوق آماده سازی کرد.

(۲) کنار رود فصلی: بزرگترین ستم در شهرهای ما نسبت به طبیعت دره ها و رودهای فصلی است، زیرا با تنزل نامگذاری آنها به عنوان مسیل، آنها را نابود کرده ایم. این رودها که از کوه ها به سمت دشت جاری اند، دره هایی سرسبز را به وجود آورده اند که به صورت رگه هایی سبز و طبیعی درون شهر می روند و حیات و سرزندگی طبیعت را در دل شهر زنده نگه می دارد. اما امروزه نه تنها دره های شهرهایمان را به زیر ساخت و ساز برده ایم، بلکه رود میان آن را تنها محل عبور سیلاب می پنداریم.

سواحل
و
کناره ها

انواع فضاهای شهری

سواحل
و
کناره ها

انواع فضاهای شهری

سواحل
و
کناره ها

انواع فضاهای شهری

سواحل
و
کناره ها

انواع فضاهای شهری

سواحل
و
کناره ها

انواع فضاهای شهری

سواحل
و
کناره‌ها

ISNA PHOTO

Amin Nazari

انواع فضاهای شهری

سواحل
و
کناره ها

پله

از میان انواع فضاهای شهری، پله ها جزو منحصر به فردترین آنهایند و این تفاوت از چند جنبه قابل بررسی است.

اول اینکه پله ها بر خلاف سایر انواع فضاهای شهری، فضاهایی گسترده شده در ارتفاع است نه در سطح.

دوم اینکه آنها تحت شرایطی، صرفاً قابل استفاده برای پیاده ها است و نه سواره ها.

سوم و شاید جذاب ترین آنها این است که حضور در پله ها، حضور در میان یک فضا نیست، بلکه شخص خود را درون چند فضا احساس می کند.

در اینجا منظور از پله صرفاً یک اتفاق کالبدی ساده جهت دسترسی عمودی نیست، بلکه مقصود پله به عنوان یک فضای شهری است.

پله

انواع فضاهای شهری

پله

فضای شهری بودن پله نیازمند دارا بودن چند ویژگی است:

اول اینکه پله به عنوان یک فضای شهری، فضایی بسته و کاملاً محصور و صرفاً قابل استفاده در ساعات خاص نیست.

دوم اینکه این فضا مانند هر نوع فضای شهری دیگری قابل استفاده برای همه گروه های مختلف اجتماعی و سنی شهروندان است.

و نهایتاً پله به عنوان یک فضای شهری، فضای چند عملکردی است که منجر به بروز انواع تعاملات اجتماعی در مقیاس های مختلف در آن می شود و در واقع چند عملکردی بودن پله نقش آن را از یک عنصر صرفاً بالابر به یک فضای شهری ارتقاء می دهد.

پله

انواع فضاهای شهری

پله

توقعات موردی از پله: 🏗️

۱. خوش منظره بودن
۲. راحتی

پله هایی که نقش فضاهای شهری را ایفا می کنند، چه در سطح پله های شهری و چه در سطح پله های محلی یکسری ویژگی های یکسان را می بایست دارا باشند.

آنها به واسطه نوع ساختارشان همواره مورد توجه بوده و از طرف دیگر امکان رویت مناظر پیرامون را نیز به شهروندان از فراز خود می دهند. از اینرو هم از دید اطراف و هم از فراز خود می بایست منظره زیبا ارائه دهند. لذا (خوش منظره بودن) یکی از توقعات بسیار مهم از پله ها است.

از آنجایی که حرکت در پله ها نیازمند صرف انرژی بیشتری نسبت به سطوح هموار است، می بایست به گونه ای طرح شوند که همه راحت باشد.

پله

انواع فضاهای شهری

پله

انواع پله:

۱- **پله شهری:** پله های شهری و تشریفاتی پله هایی هستند که یا دو سطح وسیع را به هم متصل می کند یا بصورت جلوخان و یا پیش فضای ورودی برای یک بنا محسوب می شود. اغلب این پله ها، پیش فضاهای ورودی بناهای عظیم و بااهمیت مانند ساختمان های دولتی و یا مجتمع های تجاری است که فرد را از سطح پیاده رو، میدان یا خیابان به بنا می رساند.

پله

انواع فضاهای شهری

پله

۲- **پله محلی:** نوع دیگر پله ها، پله های محلی هستند که اغلب در شهرهایی که دارای پستی و بلندی زیادی هستند، دیده می شوند. دید و منظری که این پله ها چه از پله به اطراف و چه از اطراف به پله ایجاد می کنند، استثنایی و منحصر به فرد است. بسیاری از خصوصیات پله محلی مشابه به خصوصیات پله های شهری است. چرا که امکان رسیدن از سطحی به سطح دیگر را مهیا کرده و امکان دیدهای متنوعی را به فرد می دهد. اما به دلیل اینکه مقیاس این پله، کاملاً از مقیاس عمل پله های شهری متفاوت است، نوع افراد استفاده کننده از این پله با پله شهری تفاوت دارد. پله های محلی اکثراً در مقیاس محله کار می کنند و جاذب افراد خودمانی تر و کمتری هستند. ابعاد آن نیز به مراتب کمتر از پله شهری است. در محلی، نقش عبوری بسیار پررنگ تر است و در بسیاری موارد مقصد حرکتی افراد است. در برخی موارد ورودی بناهای مسکونی به آنها وارد می شود و به همین دلیل حضور افراد غیر محلی در این پله ها به هیچ وجه مطلوب نیست.

پله

پله

بانک کتاب
ارسال کتاب به تمام نقاط
شماره ۶۶۱۲۳۰۶

بانک کتاب
ارسال کتاب به تمام نقاط
شماره ۶۶۱۲۳۰۶

بانک کتاب
ارسال کتاب به تمام نقاط
شماره ۶۶۱۲۳۰۶

بانک کتاب
ارسال کتاب به تمام نقاط
شماره ۶۶۱۲۳۰۶

انواع فضاهای شهری

پله

پله

انواع فضاهای شهری

پله

انواع فضاهای شهری

پله

پله

با آرزوی موفقیت